

לדופקי בתשובה

בס"ד
ע"ש פ' פינחס
שנת תשי"ע לפ"ק
שנה ח'
[כל הזכויות שפירות]

הערות האורות יתקבלו בתשרי
אצל העורך הר"ר שלמה זרד קליין
מס' הפקס' 00442071836956
מס' הטלפון 07727197313
המירל: חברת "ניגול תורה"
ש"י ביח"ד דחסידי בעלזא
(קלידס רד) לונדון יצ"ו
בשתיאות: ק"ק מרן אומ"ר שליט"א

שאלה. האם יש ענין לעמוד ברגליים מכוונות אחר קדושה עד שגומר הש"ץ ברכת הקל הקדוש.

תשובה. אם כי אין חיוב לעמוד עד אחר ברכת הקל הקדוש, מ"מ נכון להדר לכתחילה לעמוד ברגליים מכוונות עד אחר האמן של הקל הקדוש. [אולם בר"ה וביו"כ שמאריכין הרבה בברכה זו אין צריך לעמוד אלא עד סיום ענין הקדושה].

א) איתא בשו"ע (סי' צ"ה סעי' ד') טוב לכונן רגליו גם בשעה שאומר קדושה עם ש"צ, ע"כ, וכפל המחבר דבריו בס' קכ"ה (ס"ב). וכתב ע"ז האלי' רבה (סק"ו) "ונ"ל עד אחר האל הקדוש ועיין סימן קכ"ה בדיבור הקדושה" עכ"ל, וכוננתו במה שציין לס' קכ"ה דהיינו דשם הביא דהמהרי"ל לא הי' מדבר עד אחר ברכת הקל הקדוש, ומוכח דס"ל דברכת אתה קדוש הי' חלק מהקדושה. והובא דברי הא"ר במגן גיבורים (סק"ו) חסד לאלפים (סק"ה) ערוך השלחן (סעי' ה') ובכה"ח (סי' קכ"ה... סקט"ו) בשם עוד ספרים, וכ"כ במקו"ח ההח"י (סק"ב).

ב) אולם עי' בס' תורת חיים (סופר סי' צ"ה סק"ה) שכתב דלא ראינו נזהרין בזה, ועי' בס' נוח שלום (סי' צ"ה סק"ד) שחולק על דברי האלי' רבא והוא משום דמקורו של השו"ע דיש לכונן רגליו בשעה שאומר קדושה הי' מדברי התרומת הדשן שכתב בזה"ל ויראה דשפיר דמי ליהודי לכונן את רגליו בשעה שאומר קדושה עם הש"ץ וכו' ומשמע מדבריו דאינו מכונן אלא בשעה שאומר קדושה אבל אח"כ אם מכונן אית בי' משום יוהרא, וכתב דמה שהביא הא"ר מדברי המהרי"ל שלא הי' מדבר עד אחר ברכת הקל הקדוש לא דמי כלל דשאני דיבור דעונשה חמור מאוד ומבואר במס' דרך ארץ ווטא דמי שמספר בין קדושה לקדושה עונשו חמיר מאוד ולכן החמיר המהרי"ל עד אחר הקל הקדוש, אבל בכונן רגלים שגן בקדושה עצמה הוא על צד הטוב המחמיר יותר הוי יוהרא, עכ"ד. אולם המגיה שם בס' נוח שלום כתב ליישב דברי הא"ר דס"ל לא"ר דעד הקל הקדוש כולה קדושה אריכתא הוא, והובא דבריו בס' יוקח נא (למהר"א הכהן מסלוניקי סי' צ"ה סק"ו) וכתב דבזה נדחו כל דברי הרב הגו' שכתב לדחות דברי הא"ר, וממילא דנדחה קראו לה נמי גם מה שהאריך אח"ז לדחות דברי הא"ר, דכיון דסובר הא"ר דעד האל הקדוש כולה קדושה אריכתא הילכך דין גרמא דהשוה זה כדיבור בקדושה דמה לי התם דעונשו חמור ומ"ל הכא שהוא מצד הטוב כיון דסו"ס כולה קדושה אריכתא עד האל הקדוש. וע"ש שהביא רא"י לדברי הא"ר מדברי הרמב"ם פ"ט מהל' תפילה דין ד' דאומר קדושה בברכה ג', גם בנוסח הברכות כתב וז"ל ש"ץ מברך לעולם ברכה ג' בנוסח זה נקדישך ונעריצך כו' ומסיים בה בא"י המלך הקדוש, מלשונות אלו מבואר יוצא דס"ל להר"מ דקדושה זו היא תוספת דברים שמוסיף בברכת אתה קדוש ואינה תוספת שמוסיפים בין ברכה שניה לשלישית אלא היא מגופה של ברכה ג' עצמה.

ואולם לענין הלכה כיון דאעיקרא דין זה דיש לכונן רגליו בקדושה הוא מצד הטוב בעלמא כמ"ש מרן ז"ל דטוב לכונן רגליו כומפורש במקורו בתה"ד דזה הוי מידה ישרה ולאפוקי דליכא יוהרא אי עביד הכי לכונן רגליו בקדושה וכו' א"כ איפוא אם אינו רוצה לכונן רגליו בברכת אתה קדוש אלא דוקא הוא מכונן רגליו בקדושה לית לן בה ואין להזניחו כלל כיון דאעיקרא לדעת הגו"ש לא צריך כיוון רגליו בברכת אתה קדוש כלל ולדעת הא"ר נמי לא איכא כי אם צד הטוב דבעלמא הילכך ודאידין להזניחו כלל אבל ודאי מודינא מיהא דהמחמיר לכונן רגליו עד האל הקדוש וכדברי הא"ר תע"ב, ודלא כהגו"ש דהשיג עליו וסבר דזה הוי יוהרא דלא דק בזה לענ"ד וכאמור, עכ"ד.

גם בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' ט"ו אות ו') כתב בזה וז"ל: ומה ששאל כשממתינים עם הקהל בסוף קדושה עד שש"צ גומר הקל הקדוש אם יש מקור לזה, פשוט דבכל מקום עניינתא אמן קאי על כל מה שמוזכר בברכה ואמן בו האמנה שמאמינים למה שאמרו שהקב"ה הוא קדוש ושהוא מלך העולם וכיון שהקדושה נכלל בברכה זאת, גם האמן ע"ז קאי ואז נגמרה הקדושה, ובפרט להאומרים לדור ודור א"כ הוא ממש מעין סיום הקדושה ורק אז נסתיימה הקדושה, וכך ראינו ממורי הגה"ק מהר"ש מוילנאב וז"ע הי"ד שהזכיר כן, ועיין סי' קכ"ה וע"ש לשון הרמ"א ס"ג דאמן של הקל הקדוש יש לו דין קדושה וכו', עכ"ל.

ועי' גם בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ב סי' ע"ה בסופו) שכתב: ודע שהקדושה אינה מסתיימת בהללוי-ה, דלדור ודור שייך לקדושה שמסיימים ימלך לדור ודור וממשיכים לדור ודור נגיד גדלך וזהו חלק מהקדושה, וכן מפורש ברמב"ם בסדר

התפלה, וטועים אלו היושבים כשגומר הש"ץ ואומר ימלךך שהמשך לדור ודור שייך לקדושה, וכן אם שומע קדושה באמצע התפלה ישתוק וישמע עד סוף ברכה ג' שהקדוש היא תחילת ברכה שלישית, והברכה שייכת עוד לקדושה ומסיימים בחתימת הברכה הקל הקדוש, ורבים טועים בזה, עכ"ד. ועי' גם שו"ת או נדברו (ח"ב סי' ס').

ג) העולה מכ"ז דאף דמדינא אין צריך לכונן רגליו עד אחר ברכת הקל הקדוש שהרי גם בקדושה עצמה לא חייב המחבר לעמוד ברגליים מכוונות אלא כתב דטוב לעמוד כך, ומ"מ כיון שהא"ר הבין כן בדברי המחבר וכפי מה שנתבאר ברכת אתה קדוש היא חלק מקדושה, והעתיקו דבריו הרבה אחרונים, בודאי דיש להדר לכתחילה לעשות כן, והמחמיר תע"ב.

ד) וכתב בס' הליכות שלמה (פ"ח דבר הלכה אות ס') וז"ל: יש להושי' תמיד לדעת הסוברים שצריך לעמוד עד סיום הברכה, אולם בר"ה ויוה"כ שמאריכין הרבה בברכה שלישית אינו צריך לעמוד עד סוף הברכה אלא יעמוד עד סיום ענין הקדושה דסו"ס מסתיימת שאר הפוסקים משמע דאין צריך לעמוד, ואף לפי מה שנתבאר במנחת שלמה סי' ב' דהקדושה היא חלק מברכה שלישית, מ"מ אין כל ברכה שלישית המשך להקדושה ושפיר י"ל דאין צריך לעמוד עד סיום הברכה של הקל הקדוש, ולכן במקום הצורך יש להקל, אלא דמ"מ בדאפשר יש להדר כהמצרכים לעמוד וכנ"ל, ע"כ.

שאלה. נתפנה לצרכי קודם שבירך ברכה אחרונה או ברכת המזון, איזה ברכה יקדים, אשר יצר' או 'ברכה אחרונה', 'ברכת המזון'.

תשובה.

[א]. אבל דבר שברכתו בורא נפשות ונתפנה לצרכי, יקדים לברך ברכת 'אשר יצר' קודם ברכת 'בורא נפשות', משום דברכת אשר יצר היא תדיר.
[ב]. ואם אבל דבר שחייב לברך עליה 'ברכת המזון' נחלקו הפוסקים איזה מהם יקדים, אי ברכת המזון דאורייתא או ברכת אשר יצר דרבנן שהיא תדירה, ולמעשה דעביד כמו עביד דעביד כמו עביד. ואם חושש שאחר ברכת המזון ישכח מלברך ברכת אשר יצר, בודאי יקדים לברך ברכת אשר יצר.

אשר יצר ובורא נפשות

א) בשו"ת מהרש"ל (סי' צ"ו) נשאל במי שאכל דבר שחייב ברכה אחרונה ושכח והטיל מים ונזכר קודם שבא לברך אשר יצר איזה מהן יקדים, והשיב דאשר יצר קודמת לבורא נפשות, ונימק תשובתו משני טעמים: א. בכל מקום קיי"ל דתדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם, וברכת אשר יצר היא תדיר שהרי בברכה אחרונה יכול להיות כמה ימים וזולתה, וכגון, שלא אכל או שתה כי אם בתוך הסעודה. ב. ברכת אשר יצר אין לה שיעור, וכמו שכתב הרא"ש דכל פעם שנפתחו נקביו צריך לברך, ואילו ברכה אחרונה יש לה שיעור בכזית או ברביעית, וברכה שאין לה שיעור קודמת במעלה וראויה להקדים, עכת"ד המהרש"ל. ודבריו מובאים להלכה במג"א (סי' קס"ה סק"ג) בשו"ע הרב (סי' ז') ובמשנ"ב (סי' ז' סק"ב).

המור וקציעה (סי' ז') גם כתב דאשר יצר קודמת ומטעם אחר, דלכתחילה יש להסמיך את הברכה להנאה מפני שמיד אחר ההנאה חל עליו חיוב ההודות, ואין לו להמתין ולהעביר הזמן שמרגיש בה עדיין, והברכה אחרונה כבר א"א לו להסמיכה שכבר עבר זמן הנאתה, לכן ראוי שיקדים אשר יצר שעדיין הוא סמוך להנאה. וטעם זה כתב נמי העטרת זקנים (סי' קס"ה).

אשר יצר וברכת המזון

ב) הרעק"א בהגהותיו לאו"ח (סי' ז') לאחר שהביא את המהרש"ל מסתפק איך הדין בברכת המזון דאורייתא שיש לומר דהוי כמקודש לגבי אשר יצר דרבנן ותלוי באיבעי דהגמ' בובחים בתדיר ומקודש שהרמב"ם פוסק דמקדים איזה מהם שירצה, ומציין לצ"ח ברכות בשני מקומות ולגודע ביהודה סימן ל"ט, ומסיים "וצ"ע דלינא".

תדיר ומקודש איזה מהן קודם

הנה איבעיית הגמ' בובחים (דף פ"ט) הכי איתא: "איבעיא להו תדיר ומקודש איזה מהם קודם תדיר קודם משום דתדיר או דלמא מקודש קדים דקדיש". ולא אפשר.

ופירשׁו: "תדיר ומקודש – כגון דם עולת תמיד ודם חטאת עומדין זה תדיר וזה מקודש ממנו כדאמרן דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרצה".

ולהלכה פסק הרמב"ם (פ"ט מה"ת) דיקדים איזה מהם שירצה. והר"ע מברטנורא (בפירוש למשניות וזחים פ"י משנה ו') כתב: ונראה תדיר קודם. וכן פסק הט"ז בהלכות חנוכה (ס' תרפ"א סק"א) וז"ל: "בפ' כל התדיר מבעיא לן בתדיר ומקודש איזה מהם קודם ונראה בספק וכו' ואע"ג שנשארה הבעיא בספק משמע שיש לנו לפסוק תדיר עדיף כיון שהוא כולל בתורה ואין לנו דבר ברור להוציא מן הכלל וכ"ש שיש לנו הוכחות כמו שביארנו" עכ"ל.

והתוספת יום טוב בנבחים עם השיג על הר"ע מברטנורא וז"ל: "ומ"ש הר"ב כו' ונראה תדיר קודם יראה לי טעם משום תדיר קודם מקרא נפקא לן וכו' וכל זה איננו שוה לי כיון דבגמ' לא פשטינן לה מנלן למיפשטיה מדנפשין ולקבוע הלכה כו' והרמב"ם בפ"ט מה"ת כתב יקדים איזה מהן שירצה" עכ"ל

והשאגת אריה דיני ציצית (סימן כ"ח) השיג על הט"ז וז"ל: דוע דבעל ט"ז כו' ואיני יודע מאי קאמר דהא דכל המקודש מחבירו הוא נמי כלל גדול בתורה ומקראי ילפינן לה בשלהי מס' הוריות וגם נעלם ממנו דברי הרמב"ם שהבאתי למעלה בתדיר ומקודש שפסק דאיהו שירצה יקדים, עכ"ל.

דאורייתא לגבי דרבנן האם מקרי מקודש

ג) ולענין אי דאורייתא לגבי דרבנן מקרי מקודש, הנה בשו"ת הרדב"ז (ח"א ס' רנ"א) כתב וז"ל: "שאלת ממני מקרא מגילה וברית מילה אי זה קודם משום דמילה תדיר. תשובה אדרבה מקרא מגילה תדיר טפי אע"ג דמשנה לשנה הא קביע ליה זימנא והוי תדיר טפי מברית מילה דאיפשר שלא יתחייב בה לעולם" עכ"ל. וכתב בשדי חמד (כללים מערכת הת' כלל מ"ט) וז"ל: אם התדיר דרבנן ושאינו תדיר דאורייתא נראה מדברי רבינו רדב"ז בתשובות החדשות סימן רנ"א תדיר קודם עיי"ש ולא נראה לי לדחות דשאני מקרא מגילה דהוי דברי קבלה וכדברי תורה דמי ועיין להגאונים נודע ביהודה בא"ח ס' מ"א ומלא הרועים מערכה זו אות ב' " עכ"ל.

ובשאגת ארי' דיני ברכות (ס' כ"ב) כתב דאין טעם לומר דברכת המזון דאורייתא תקדים לשל ספירת העומר שאינו אלא מדברי סופרים בזמן הזה כיון שדרבנן לגבי דאורייתא הוי כדבר הרושע ודיני קדימה אינה אלא במצוות.

אבל בפני יהושע לברכות (ריש פרק אלו דברים) כתב וז"ל: ובכל דוכתא משמע בפשיטות דלעולם יש להקדים דאורייתא לרבנן ואין משגיחין במידי תדיר. וכן כתב הנודע ביהודה (שצויין ברע"א הנ"ל, קמא או"ח ס' ל"ט) דדאורייתא לגבי דרבנן חשיב מקודש. וכן סובר הפר"ח (ס' ס"ז) והרע"א עצמו (בס' תפס). והשאגת אריה והפני יהושע גם יחד דנים בזה בסוגיא דברכות דב"ש ס"ל להקדים קידוש היום וב"ה ס"ל דמקדים ברכת היין לקידוש היום, ומגיעים למסקנות סותרות, ע"ש היטב. וע"ע פמ"ג (ס' תפס א"א סקט"ו) ובודעת תורה (שם), ובס' פני השלחן (ס' ר"ז ס"א).

להלכה למעשה

ד) ולהלכה למעשה קשה להכריע בזה שכפי שנתבאר לעיל שהרע"א מסתפק בזה, ומצינו להחזיקי שכתב בהדיא שיקדים ברכת אשר יצר, וז"ל בספרו מקור חיים (ס' קס"ה קיצור הלכות): דברי רש"ל צ"ז בנתחייב ברכה אחרונה ועשה צרכיו מברך תחילה אשר יצר, ודהוא הדין בברכת המזון ומ"מ לכתחילה יאכל כזית פת אחר אשר יצר ושלכתחילה לא יפסיק בין אכילה לברכה אחרונה כבסי' קפ"ד ס"ה, עכ"ל. ובכף החיים (ס' ז' סק"א) כתב בזה: ואם הטיל מים קודם ברהמ"ו, בחדושי רע"א שם כתב דצ"ע איזה יקדים, אבל מדברי הר"ח שם משמע ברכת א"י קודם ע"ש, וכן יש לנהוג דחיישינן שמא ישכח, עכ"ד, וכ"כ במאסף לכל המחנות (ס' ז').

ומאידך בספר בירור הלכה (ח"ד עד"ח שו"ע או"ח ס' ז' – אשר נסתייענו רבות בדבריו בענין זה) הביא שהחזו"א פסק שברכת המזון דאורייתא קודם לאשר יצר. וכן בחידושים וביאורים (ברכות ס' כ"א סק"ט) כתב להקדים ברכת המזון משום דקדם חיובו ע"ש. וגם החו"י נראה דספוקי מספקא לי' בזה דהרי כתב דלכתחילה יאכל כזית פת אחר אשר יצר, ולכן למעשה דעביד כמר עביד דעביד כמר עביד, וכמו שפסק הרמב"ם דיעשה כמו שירצה.

שאלה. א) האם מותר להרטיב נייר במים ולקנח בו את השולחן או את גופו. ב) נשפך מים ע"ג השולחן באיזה דבר יסיר המים.

תשובה. א) אסור להרטיב נייר במים ולקנח בו את השולחן וכל דבר. ב) נשפך מים ע"ג המפה או על הרצפה יכול להניח עליה "נייר" שזורקין אותה לאחר השימוש, אך כשמסירה יסירנה רק ממקום יבש, ואם כל הנייר נעשה לח לא יסירנה באצבעות ידיו שבודאי יסחטו בין אצבעותיו, אלא יסירנה בכפות ידיו או ע"י סכין וכיוצא בו. וכן יכול לנגבה ע"י מגבת.

א) ידוע שיש ב' עניינים בחיטה, א' חסיטה שהוא משום מלבן שכשסוחט המשקין הבלוע בהבגד הוא מלבן בהגד. ב' חסיטה שהוא משום מפרק תולדה דדש, שמוציא המים שבלוע בהבגד. כמו שנתבאר בתוס' בכמה מקומות, ובב"י ס' ש"ב וס' ש"כ ועוד.

והנה לענין לסחוט נייר, פשוט שאין לאסור משום מלבן דנראה פשוט דלא שייך מלבן בנייר ההולך לאיבוד, ולבד זה הרי הנייר לא מתלבן במים אלא מתקלקל, וכ"כ בפשיטות בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב ס' ע'). ועי' גם בשו"ע הרב (ס' ש"ב בק"א) דלא שייך מלבן בדבר דאינו מקפיד על ליבונו, ואף להאבני נור (ס' קע"ה) שחולק עליו היינו דוקא בדבר שרק הוא יחדו לכך אבל שאר העולם מלבנין אותה ומקפידין על ליבונו, אבל בנייר וכדומה שדרך כל העולם שלא להקפיד על ליבונו מודה דמותר, כמו שמותר לסנן מים צלולים במשמרת (ס' ש"ט סעי' י') ולא חיישינן למלבן, וע"ג בשו"ת נשמת שבת (ס' ש"כ – ס' רי"ז ב'). וכן בס' חוט שני (ח"ב עמ' רט) כותב: נייר, כיון שמתפורר במים אין שייך בו שם כיבוס, וה"ה דאין בו משום שרייתו והו' כיבוסו.

ב) והנה בשו"ת אג"מ הנ"ל כותב וז"ל: "ולשרות נייר במים לקנח איזה דבר ומשליכים לאיבוד, פשוט דאין לאסור וכו', אבל מסתבר דבנייר אין להחשיב זה לסחיטה דלא נבלע בתוך הנייר, ואף שעכ"פ יש לאסור מדרבנן דהא גם בשער שודאי לא נבלע אסור מדרבנן כדאיתא במ"מ פ"ט משבת ה"א, מ"מ כין דאינו בתוך כלי וגם אין דרך לסחוט מים מנייר כלל לא לצורך המים ולא למבלן ואינו מתכוין לזה יש להתיר כדאיתא בסעיף י"ח שמתרין בתרתי לטיבותא, וה"נ איכא תרתי לטיבותא וגם אפשר ליכא פ"ר בנייר שאין מחזיקין בחוקה אלא לפי מה שמזדמן שודאי אין לאסור בלא מתכוין לסחוט", עכ"ל.

והנה רבים תמהו על דבריו דאם צריך לנקות דבר הרי הוא מתכוין למים היוצאים מהם ואמאי כתב דאינו מתכוין לסחיטה, וגם מש"כ דנייר אינו בולע, לפי המציאות כהיום ודאי בולעים, וע"ע בשו"ת או נדברו (ח"ז ס' ט' וה"ג סוס' מ"ג) שחולק על דברי האג"מ. וכן יוצא מדעת הגרש"ז אויערבאך זצ"ל הגרי"ש אלישיב סק"א והגר"ש וואנצער שליט"א שאסרו השימוש בממחטות לחות, עי' בביאור השיטות בזה באריכות בס' מנחת שבת שיצא לאחרונה לאור על איסור השימוש בממחטות לחות. גם בחוט שני (שם) כותב דאם סוחט הנייר בידיים יש בו משום מפרק. ועי' גם בשו"ת משפטיך ליעקב (בק"ו ויען יוסף ס' ט"ו עמ' רכ"א). וע"ע מש"כ בס' מגילת ספר (ס' ז' אות ג') ומה שדחה דבריו בס' משמרת השבת (עמ' ש"ז).

ובנשמת שבת (ס' רכ"ט-ב) הביא מספר חינוך בהלכה (עמ' 208) שמביא מאיזה חכמים וביניהם מבני הג"ר ראובן פיינשטיין שליט"א, שדברי האג"מ מיירי שמעביר את הנייר הרטוב בקלות וכונתו בקינחו רק לאסף את הפירורים והשיריים שעל השולחן – שנייר או שאר דבר רטוב נדבקין בו הפירורים – אבל אין כונתו לקנח עמה את הכלוך הדבוק על השולחן, וגם מיירי ממין נייר קשה שאינו ספוגי, עכ"ד. ואף שדבר זה דחוק הוא לפרש כן בדבריו, מ"מ מחמת חומר הקושיא צ"ל כן, ועי' גם במאור השבת (ח"ב עמ' תקכ"ב).

שו"ר בס' אוצרות השבת (פ"ד הע' נ') הכותב קצת דרך אחרת ויותר מובנת, וז"ל: ונלענ"ד דהאג"מ איירי בסוג נייר מיוחד שאינו בולע מים, והוא נייר חלק שיש לו גלגן מיוחד שאינו בולע מים, כדכתב שם באג"מ שלא נבלע בתוך הנייר וגם כתב שם בטעם ההיתר לקנח בנייר שרוי במים, דאפשר דליכא פס"ד שיסחט ממנו מים, ואילו בניירות רגילים כמעט לא יתכן במציאות שכשהם שרויים במים לא יבלעו מים ולא יסחט מהם מים, אף אם אין מחזיקין אותו בחוקה.

ובס' ארחות שבת (פ"ג הע' פ"ב) כתבו עוד ד"ל דאף לדעת הרמב"ם הסובר דאין איסור מפרק אלא בפירות ולא בבגדים הבלועים במשקין מ"מ יהיה איסור בנידוד, דכשם דגרו איסור חסיטה בשערות ראשו משום דמיהוי כחסיטה ויש לחוש משא יסחט בגד שיש בו איסור חסיטה גמור, כן יהיה בחסינת נייר איסור משום גזירה אטו בגד, וא"כ אפשר דיהיה איסור מדרבנן לסחוט נייר אף באופן שהמים הנסחטים הולכים לאיבוד. ועי' שו"ת דברי שלום (ח"ב ס' ל"ג, וחד"ד ס' ב').

ג) בשו"ת הר צבי (או"ח ח"א ס' ק"צ) דן האם מותר לקנח בכה"כ בנייר רטוב, ומסיק שם להיתירא, ע"ש שדן האם זה נקרא שהולך לאיבוד דהרי כאן צריך להנסחט כדי לקנח בו יותר טוב שהוא לח יותר ואפשר שזה לא נקרא שהמים הולכים לאיבוד. עוד כתב: י"ל שבנד"ד אפ"י אם יסחוט לא יהא איסור מן התורה, משום שאין המים בלועים בתוכו בטבע ודמי לכבו"ש דקיי"ל כשמואל שאחד כבשים ואחד שלקות פטור אבל אסור, משום שהמים אלא גדל בתוכו, אלא דבבגדים אע"פ שאין המשקים גדלים בתוכן מ"מ עדיף משלקות לענין זה לפי שבגדים שבלעו משקים בתוכם עומדים הם לסחיטה, משא"כ בנייר שבלעו משקים אין עומד הוא לסחיטה ולא עדיף משלקות שאין הסחיטה אלא מדרבנן, וכיון שאפ"י יסחוט לא הוי אלא מדרבנן, שוב י"ל דלא גור"י שמא יסחוט דהוי גזירה לגזירה, עכ"ל.

ולכא"ו צ"ע דבדבריו שכתב "שמא יבא לסחטם", ובתחלה משמע דבקינחו נייר מתבצע חסיטה, ועי' במלאכת שבת שהעיר כן. וראיתי בס' מנחת שבת – על איסור השימוש בממחטות לחות (ס' י"ג), שמצדד לומר דמיירי שסחטן מער"ש אלא דיש לחוש שמא לא יסחטנו יפה ויבא לידי חסיטה, וכמש"כ הרמ"א ס' תרי"ג, ועי' כתב דדוקא בבגדים יש לגזור ולא בנייר, ע"ש עוד.

עפ"י המתבאר דאין בנייר משום מלבן ומשום שרייתו והו' כיבוסו, ורק משום חסיטה דמפרק, אם נשפך מים על המפה או על הרצפה, מותר להניח עליה נייר, ובלבד שיורר שלא יסחטנו, ולכן אם רוצה ליטלה לא יטלה בידיו שהרי ע"כ הן נסחטות בין אצבעותיו, אלא יסירם ע"י סכין או שאר דבר, וגם יכול להסירם בכף ידיו. וכ"כ בספרי האחרונים.